

ст. прийняли християнство¹⁾ і були вірними приятелями византийських цесарів. Потомки сих Алянів у своїй первісній батьківщині — се нинішні Осетинці, що по мові зачисляють ся до іранської галузи, що доказав проф. Всев. Міллер у своїй розвідці „Осетинские этюды“ (Москва, 1887 р.).

В кінці своєї розвідки проф. Кулаковський зводить до купи звістки про сліди пробутку Алянів у Криму, західній частині припонтійських степів і Угорщині, де вони звістні під іменем Яс. У „післяслов'ю“ автор, дякуючи між иншим проф. Н. П. Дашкевичу за декотрі вказівки й ради, каже: „Його вченій увазі я полишаю звязати справу про Алянів в українських степах з иншою — про повстанє козацтва. Може присутність серед степовиків тюркської раси сього християнського кавказького народа, кішного і дикого, що проте зберіг свої звязи з культурним житєм, не буде зайвим огнивом в ланцюху тих фактів, що виробили „Черкасів“ на середньому Дніпрі“.

Ю. С.

Сочиненія Константина Багрянороднаго: „О еемахъ (De thematibus) и „О народахъ“ (De administrando imperio). Съ предисловіемъ Гавріила Ласкина. Мва, 1899, ст. 262 (відб. з Чтеній московських).

Книжка містить передмову, переклад з примітками, кілька екскурсів при кінці книжки й показчики. Передмова (с. 1—18) говорить про „Константина Порфирородного як письменника“, написана досить хаотично і неясно і робить вражінне роботи ділстанга, з дуже неповним пізнанєм літератури (навіть на Історію византийської літератури Крумбахера, що нині служить вихідною точкою для всякої студії в сій сфері, не стрів я ніде вказівки), і взагалі з слабим розуміннем наукового методу; читач не багато скористає, прочитавши сю студию. Переклад зроблений з бонського видання; д. Л. згоджуєть ся (чому ні!) з гадкою Васілевського про потребу критичної рецензії текста, „але не будши фільольогом не відважив ся взяти на себе такої задачі“. Здаєть ся, що й публікований уже матеріал — нпр. варіанти Кобета д. Л. знає тільки припадком з других рук (див. с. 73). Примітки під текстом і за текстом мають досить куріозний характер: автор підносить те, що його заінтересувало коли небудь і чому небудь, при тім знову виказує досить дивний круг учености і дуже слабкі відомости з європейської літератури; читач найліпше може собі здати справу з предметами цікавости д. Л., переглянувши на с. 239—40 його „виводи“. Взагалі, можна дивувати ся

²⁾ Про се є окрема студія сього-ж автора, проф. Кулаковського: „Християнство у Аланъ“ („Византийскій Временникъ“ V., 1898 р.).

що наукова часопись як Чтенія опублікували таку ділетантську й незвісно — для кого написану й кому потрібну роботу. М. Г.

Д. Айваловъ и Е. Рѣдинъ — Древніе памятники искусства Кіева. Софійській соборъ, Златоверхо-Михайловскій и Кирилловскій монастири, Харків, 1899, ст. 62 (відб. в Сборника Харьків. іст. філол. тов.).

Автори, два професори штуки в російських університетах, зробили собі імя розвідкою про мозаїки і фрески квівської катедрі святаї Софії. Тепер прийшла їм симпатична гадка спопуляризувати результати дотеперішніх дослідів про найважнійші памятки Квіва для молодіжи і для ученичих прогульок. Тому ся статя і появила ся в збірнику педагогічного відділу при Харьківськїм історично-філюльогічнїм товаристві.

При такім характері сеї статі нового вона не дає нічого, се тільки скорочене повторене сказаного в згаданій книжцї авторів: „Кіево-Софійській Соборъ, Изслѣдованіе древней мозаической і фресковой живописи, Спб., 1889“, та у д. Кондакова в IV випуску „Русскихъ древностей“. Найбільше місця уділено Софійській катедрі, його будові, де згадано коротко при пізнійші прибудованя, а головню мозаїкам і фрескам; подадо також опис т. з. „Гробницї Ярослава“, як памятки різьби; все се за Кондаковим, місцями майже дословно, а частійше в скороченю; дальші дві квівські памятки — монастир Михайлівський і Кирилівський взяті коротко, подібно як і у Кондакова, з тою різницею, що при описи кирилівських фресків додана на початку коротка історія сього монастиря, чого нема в праці Кондакова.

Ідучи за Кондаковим, автори попадають в деякі помилки автора „Русскихъ Древностей“. І таки титул не вповні відповідає змістови, бо-ж описанем трьох висше згаданих церквей не перебрано всіх памяток Квіва. Зовсім не висвітлено давню квівську архитектуру. В порівнаню з софійськими фресками дуже мало дано місця фрескам Кирилівського монастиря, що як звісно, мають для історії руської штуки навіть більше значіне ніж софійські, як твори місцевих майстрів. Повторено також за Кондаковим деякі похибки, впр. занотую замітку, що софійські фрески були забілені „найправдоподібнійше уніятами, що як звісно, старались знищити, або закрити все, що нагадувало грецький обряд (вѣроисповѣданіе); се нікому не „извѣстно“ і не вірно, бо-ж і уніяти тримали ся грецького обряду і не мали причини нищити, й не нищили його останків.

При всім тім треба признати княжку дуже користою; добре було-б як би за прикладом шановних авторів пішли й иньші спопуляризували й иньші памятки руської штуки. Шкода тільки, що образки вийшли негарно, але се вже вина харківської друкарні. М. Г—а.